

Viltvård på Brevikshalvön

tyresö kommun

Vilket vilt förekommer på Brevik?

- Vad skapar större, mindre vilttillgång eller enstaka strövdjur?

Trygga **Boplatser** -- Tillgång till **Mat** -- möjlighet att hitta **en partner**.

- **Vanliga arter kan vara:** Älg, Rådjur, Dovhjort, Grävling & Räv, Hare, Ekorre, Gråsäl, Knubbsäl & våra vanligaste fåglar & fiskar & Skarven..

- **Mer ovanliga arter är & kan vara:**

Igelkott, mink, invasiv stenmård, skogsmård & vildsvin finns mer som tillfälliga strövdjur inga fasta flockar som vi känner till nu. Lodjur också som enstaka strövdjur.

*Kalla vintrar med fast is över till vissvass & storängarna går vilt till och från Tyrestaskogarna & Haninge området.

- **Hotade arter el. på nedgång:** Flertal fiskarter.

* Rådjur, Älgar, vildsvin har sina cykler med perioder upp & ner..

När dovhjorten etablerar sig mer och mer som den gör, trycker den ibland iväg annat vilt.

Dov är all-ätare, det är inte Rå och Älg på samma sätt.

Samma sak sker på många platser i Sverige.

Viltförvaltning 1 av 4

- Hur förvaltas viltet, vem ansvarar för vad, vad är målet med förvaltningen?
- Alla fastighetsägare, markägare i Sverige har enl. lag skyldighet att bedriva viltvård.
*”begreppet viltvård är definierat i jaktlagen. (regeringen).
Av 4 § framgår att ”Viltet skall vårdas i syfte att bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och att främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna.”*
- I tätort och detaljplanerade områden kan och får inte enskilda fastighetsägare avlossa skott, även om de ”kan ha jakträtt” på egen tomt.
Ta själva reda på vilka regler som gäller för er fastighet/område. Jägarförbund, Naturvårdsverk & länsstyrelse & i vissa fall Polis kan vägleda.
- På all kommunalmark & kommunala fastigheter är det 2024, 8st viltvårdare kommunjägare som har uppdraget av kommunen park & natur genom samhällsbyggnadskontoret.
Uppdraget, Innefattar bl.a viltvård stöd till vilt, jakt, skydds jakt, rådgivningar.
I en del fall har samma viltvårdare överlåtits jakträtten på uppdrag av enskilda fastigheter.

Viltförvaltning 2 av 4

- *Ett mål är att vilt ska sköta sig själv så mycket som möjligt.*

Ex. på åtgärder i viltförvaltning kan vara;

- regelbunden jakt enligt årliga jakttider & regelverk av naturvårdsverk samt länsstyrelse för skydds jakt.
- Decimeringsjakt, skydds jakt av vissa populationer ex. Dovhjort & rådjur, grävling, räv.
- Skydds jakt på sjuka eller skadade djur.
- Skydds jakt av gäss vid kommunala badplaster.

- Stödåtgärder utfodring vissa vintrar där behov finns, utsättning av saltsten för mineraler.
- Fångst & avlivning av sjuka djur (ex. skabb),
- viltolyckor i samarbete med NVR nationella viltolycksrådet & Polis.

Viltförvaltning 3 av 4

- **NATURRESERVAT & JAKT I NATURRESERVAT** (av Naturvårdsverket 2022-11-25).

I Sverige är naturreservat ett av de vanligaste sätten att långsiktigt skydda värdefull natur för biologisk mångfald och friluftsliv.

Naturreservaten utgör cirka 85 procent av all yta i Sverige som är skyddad med stöd av miljöbalken.

Vilda däggdjur och fåglar, dvs. vilt, är en viktig del av vår biologiska mångfald och kan genom sina aktiviteter också vara en förutsättning för andra arter och naturmiljöer – till exempel genom bete, bök, fröspridning, bäverdämmen eller som födoresurs för andra arter. Våra viltstammar ger även möjligheter till naturupplevelser.

Naturvårdsverket har från den 1 maj 2022 ett tillägg i sin instruktion som tydliggör att myndigheten ska medverka till att främja brukandet av vilt som resurs. *Jakten i sig är en stor del av det som inbegrips i brukandet.*

I naturreservat kan jakt försvåra för att uppnå reservatets syfte, *men även vara en förutsättning för möjligheten att bevara de värden som reservatet ska skydda.* Jakten kan både påverka områdets naturvärden och värden för allmänhetens friluftsliv. I de flesta naturreservat är jakt idag helt eller delvis tillåten. Jakten följer de jakttider som gäller för övrig mark. Kan finnas avvikelser från olika reservat.

Viltförvaltning 4 av 4

- Allt vilt, dvs. vilda däggdjur och fåglar, är fredat och får jagas endast om detta följer av jaktlagen, jaktförordningen eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av dessa.

Jaktförordningen reglerar vilka vilda däggdjurs- och fågelarter som får jagas samt när och under vilka villkor sådan jakt får ske. 2 § tredje stycket jaktförordningen (1987:905) anger att "Naturvårdsverket ... minst en gång vart sjätte år [ska] se över de jakttider som regleras i denna förordning och vid behov föreslå ändringar till regeringen."

- På detta sätt sker en kontinuerlig översyn på viltstammarna som uppdateras minst vart 6e år.

Vad kan man göra som tomtägare? 1 av 2

- Om enskild fastighet inte vill ha besök av hjortdjur är endast högt staket och ev. kombinerat el-stängsel effektivt.
(Tänk på ev.bygglovsregler kring höga staket..prata med grannarna).
- **OBS!**
alla slags rep, snören eller nät kring staket som dovhjort, rådjur kan trassla in sig i är inte bra!

Årligen fastnar och avlivar kommunens viltvårdare ett stort antal djur som fastnar; de stryps långsamt, stressas ihjäl eller svälter ihjäl.

Ibland, men sällan lyckas vi kunna lossa och släppa iväg djuren, men beroende på kondition kan de ha svårt med återhämtning.

Vad kan man göra som tomtägare? 2 av 2

- Håll komposter iordning.. Läs tips på nätet, kring vilt och komposter.
- Ris & lövhögar kan gärna ligga från höst till sen-vår om de kan bebos av vilt som kan ha skydd över vintern.
- Mata vilda fåglar lagom, överdriv inte så att det lockar för mycket vilt eller oönskade hjorddjur till fågelbordet.
- Ha koll på soptunnor och avfall som inte ska dra till sig, svartfågel, räv, grävlingar, råttor osv.
- Mata inte Rävar, ett stort problem till och från med för tama rävar.
- Mata inte hjorddjur kontinuerligt, endast vid extrem vinter eller med hård isbildning töväder om vartannat.

Hur utvecklas vildsvinsstammen?

- Just nu 2024 är vildsvinstammen utplanande, eller minskande inte ökande. Lokala skiftningar kan förekomma i Sverige.

Orsaker till minskning kan vara att jägare under många år blivit effektivare på att jaga vildsvin.

Hårdare vintrar.

Jakttider på året och på dygnet har blivit generösare, och hjälpmedel som mörkerkikare.

Förklaring jakttider Vildsvin.... (året runt, dygnet runt, Mars-April endast årsgris)

Afrikansk svinpest är ingen generell stor oro just nu.

Kring Fagersta området fick man snabbt kontroll på läget.

Jägarkåren i Sverige & allmänhet har mycket hög vaksamhet kring ev. sjuka djur.

MEN självklart finns oro om smitta till tam grisar & lantbruk.

Skarv – gör man något åt det?

- Skydds jakt under särskilda förhållanden:
Skydds jakt vid fasta och rörliga fiskeredskap samt fiskodling.
Skydds jakt vid utsättningsplatser.
Skydds jakt i fredningsområden för fisk.
Skydds jakt för att freda bestånd av ål och abborre.
- Här kan absolut mer samverkansarbete vara nödvändigt mellan organisationer och naturvårdsverk & länsstyrelsen.
- En årlig kvot finns på 1000 fåglar och löpande inrapportering till länsstyrelsen har funnits ett tag. (sthlms skärgård). Ökade skottpengar via fritidsfiskarna har också hjälpt till.
- Men det är ett regelverk att följa, och båt behov, apporterande fågelhund krav om jakt inte sker ute i skärgård.
- Viltvårdarna Tyresö är öppna för tips & dialog. viltvard@tyreso.se

Bilder "varning !" vissa.. starka bilder..

- .....>

Bildexempel kring viltvården 2023 & 2024.

Viltolycka med i vissa fall smitning, djur ligger och ruttnar i närhet av väg
Eller går iväg skadade och
Dör efter ett par dagar.

Viltolycka ska enligt lag
alltid meddelas på 112 till
polis och ev. eftersöksjägare
kallas ut.

Försäkringsbolag kontaktas
osv.

*I vissa fall olovlig körning,
Påverkad förare anmäler
inte viltolycka...*

Bildexempel kring viltvården 2023 & 2024.

- Hjort fast i barngunga, kämpar för sitt liv... kastar sig flera meter upp i luften väger kring 125kg..

Bildexempel kring viltvården 2023 & 2024.

- Dovhind som hängt sig själv i fotbollsnät. Likstel sen +12h.

Bildexempel kring viltvården 2023 & 2024.

- Undvik rep, snören, nät, ståltråd, uppsättningar som är lösa och hjortdjur kan fastna i...

Bildexempel kring viltvården 2023 & 2024.

- Självdött rådjur, ibland också slagna av räv & Lo.

Här huvet avbitet (trolig räv), bakparti uppätet ivägdraget..
Friska rävar är också viltvårdare..

Bildexempel kring viltvården 2023 & 2024.

- Stenmård invasiv art ställer ofta till problem kring vindsutrymmen. Ska rapporteras vid upptäckt

- Skogsmård mera välkommen än Stenmården... mårddjur generellt, effektiva rovdjur som tar ekorrar, hare, skogsfågel, ägg och insekter..

Bildexempel kring viltvården 2023 & 2024.

- Viltvård med stödfodring & saltstenar

Bildexempel kring viltvården 2023 & 2024.

- En viltvårdare på Duvjakt utanför snabbmatskedja i Spanien

Bildexempel kring viltvården 2023 & 2024.

- Viltvårdarna ska alltid skylta och visa vilka vi är på plats.
Vi har rapporteringskyldighet och samverkan med Polis.
KONTAKT: viltvard@tyreso.se Jour året runt kl.07-20 nr: **08-578 292 61**

